

İSTANBUL BEYKOZ İLÇESİ SAHİLİ ÖRNEĞİNDE MANGALLI PİKNİK AKTİVİTESİ YASAĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Evaluation of the Prohibition of Barbecue Picnic Activities in the Example of The Coastline of Beykoz District of Istanbul

Esengül DOĞRU

Karabük Üniversitesi

E-posta: esenguldogru@gmail.com

Orcid ID: 0000-0003-1997-270X

Özet

Rekreasyon zorunlu ihtiyaçlar dışında, ruhsal ve fiziksel yenilenme amacıyla boş zaman içinde istemli yapılan etkinliklerdir. Türkiye'nin önemli bir kıyı kenti olan İstanbul rekreasyonel faaliyetler için uygun olanaklar sağlamaktadır. Bu araştırmada halkın Beykoz ilçesi sahilinde uygulanan mangal yasağına ilişkin görüş ve düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını Beykoz'da ikamet eden 58 kişi oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda, araştırmaya katılan halkın Beykoz ilçesi sahilini tercih etme nedenlerinin manzara, temiz hava, yürüyüş, sakinlik ve dinlenme olduğu görülmüştür. Katılımcıların çoğunluğunun sahilde uygulanan mangal yasağından memnun oldukları, mangallı piknik aktivitesinin Beykoz ilçesi sahilinde duman ve koku, çöp, deniz kirliliği ve görüntü kirliliği yarattığını ifade ettikleri, sahilde uygulanan yasak sonrası mangallı piknik aktivitesi için çoğunlukla mesire alanlarını tercih ettikleri, yasaktan memnun oldukları ve mangal yasağının devam etmesini istedikleri, insanların çevreyi temiz tutmaları için bilinçlenmeleri gerektiğini, gerekli güvenlik önlemleri alınmasını ve yasağa uymayanlara ceza yaptırımını gerektiğini önerdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Turizm, Rekreasyon, Mangal Yasağı, Beykoz Sahili, İstanbul.

Abstract

Recreation is voluntary activities performed in free time for the purpose of spiritual and physical renewal, apart from compulsory needs. Istanbul, an important coastal city of Turkey, provides suitable opportunities for recreational activities. In this research, it was tried to determine the opinions and thoughts of the people regarding the barbecue prohibition implemented on the coastline of Beykoz district. In the research, case study design, one of the qualitative research methods, was used. The participants of the research consist of 58 people residing in Beykoz. As a result of the study, it was seen that the reasons why the people participating in the research preferred the coastline of Beykoz district were view, clean air, walking, calmness and relaxation. It was determined that the majority of the participants were satisfied with the barbecue prohibition on the beach and that the barbecue picnic activity created smoke and odor,

garbage, sea pollution and visual pollution on the coastline of Beykoz district. It was observed that the participants mostly preferred recreation areas for barbecue picnic activities after the prohibition on the beach, they were satisfied with the prohibition and they wanted the barbecue prohibition to continue. It was also concluded that the participants suggested that people should be aware of keeping the environment clean, that necessary security measures should be taken, and that those who do not comply with the prohibition should be penalized.

Keywords: Tourism, Recreation, Barbecue Prohibition, Beykoz Coastline, Istanbul.

Giriş

Rekreasyon, stres ve olumsuz çevresel etkilerden tehlikeye giren ve beden-ruh sağlığını tekrar elde etmek, korumak ve aynı zamanda zevk ve haz almak amacıyla yaptığı, zorunlu ihtiyaçlar dışında kalan zamanda bağımsız olarak boş zaman içinde gönüllü olarak yaptığı etkinliklerdir (Koçyiğit ve Yıldız, 2014). Çağdaş hayatın insan gücünü aşan istemleri nedeniyle çevrenin dengeleyici, dinlendirici etkisine ihtiyaç duyulur. Rekreasyon daima serbest peyzaja ve doğaya bağlıdır. Orada insan ruhsal ve fiziksel gücünü yenileme imkânı bulur (Aslanboğa, 1976).

Mekansal açıdan rekreasyon alanları açık ve kapalı rekreasyon alanları olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Açık rekreasyon alanları piknik, yürüyüş, bisiklet sürme, kamp, avcılık vb. gibi açık havada gerçekleştirilecek etkinlikler için tercih edilirken kapalı rekreasyon alanları kapalı mekanlarda boş zaman değerlendirme etkinlikleri için tercih edilmektedir.

Rekreasyon alanları yoğun kentleşmeye bağlı olarak gün geçtikçe sınırlandırılmaktadır. Bu durum rekreasyon alanlarının öneminin artmasına neden olmaktadır. Özellikle açık rekreasyon alanlarına erişimin kısıtlanması kentliler açısından olumsuz karşılanmaktadır. Kapalı mekanlardan sıyrılıp açık hava etkinliklerinde bulunmak isteyen kentli insanlar genellikle doğal yeşil alanlara veya coğrafi açıdan mümkünse kıyı alanlarına yöneldikleri görülmektedir. Denize komşu illerde insanlar kıyıları yürüyüş, dinlenme, bisiklet sürme, piknik, su sporları vb. gibi nedenlerle tercih edebilmektedir. Bu anlamda kıyılar rekreasyonel faaliyetler açısından uygun ortam oluşturmaktadır.

Geçmişten günümüze kıyılar birçok açıdan ön planda tutulmuştur. Kıyılar gerek yerleşim yeri, ulaşım, sanayi gerekse sosyal alanların oluşturulması açısından tercih edilen önemli alanların başında yer almaktadır.

Günümüzde de önemli bir yere sahip olan kıyı alanları çok sayıda sosyal, kültürel ve ekonomik faaliyetlere olanak tanımaktadır. Bu faaliyetlerden birisi de kıyı alanlarının sunmuş olduğu rekreasyonel olanaklardır (Yılmaz, Olgun ve Gül, 2020).

Türkiye'nin önemli bir kıyı kenti olan İstanbul rekreasyonel faaliyetler için uygun olanaklar sağlamaktadır. İstanbul kıyıları özellikle yoğun kentleşmenin yarattığı stresli yaşamın dışına az da olsa çıkabilmek isteyen insanların çoğunlukla tercih ettiği alanların başında gelmektedir.

Kıyı alanları oldukça fazla olan İstanbul'un toplam kıyı şeridi uzunluğu 647 kilometredir. Şile, Beykoz, Ümraniye, Ataşehir, Maltepe, Kartal, Pendik ve Tuzla Anadolu Yakası kıyı şeridini çevreleyen; Çatalca, Arnavutköy, Eyüp, Sarıyer, Beşiktaş, Şişli, Beyoğlu, Fatih, Zeytinburnu, Bakırköy, Avcılar, Beylikdüzü, Büyükçekmece ve Silivri ise Avrupa Yakası'nı çevreleyen ilçelerdir (Erkmen, 2015).

İstanbul konumu itibarı ile bir su kenarı yerleşmesidir ama günümüzde bu kentin Marmara Denizi'ndeki 75 km'lik kıyısının sadece kabaca 25 km'lik kısmı ulaşım ve sanayiden başka işlevlere, bunun da çok sınırlı bir bölümü dinlenme ve eğlenme alanlarına ayrılmıştır (Yılmaz Atabek, 2009). Bunun sonucunda kentlilerin deniz ile etkileşimi kısıtlı kalmıştır.

Günümüzde, kirlilik ve deniz trafiği sebebiyle sayılı sahiller hariç İstanbul'da denize girilememesi, su sporlarının ve aktivitelerin sınırlı olması, kıyı alanlarında artan ticari ve özel yapılaşma su ve kentli arasındaki kısıtlı ilişkinin başlıca sebepleri olarak sıralanabilir. Bu bağlamda, İstanbul'un kıyılarındaki rekreasyon alanları, kentlilerin deniz ve su ile etkileşimde kalabildikleri nadide kamusal açık mekânlar olarak göze çarpmaktadır (Kırbaş Akyürek, 2019).

Kentliler İstanbul sahillerini genel olarak boş zaman aktiviteleri için tercih etmektedir. Bu aktivitelerden biri mangallı piknik aktivitesidir. Fakat 13 Mart 2020 tarihinde mangallı piknik aktivitesinin (çevre kirliliği, spor yapan insanların ve çocukların rahatsız olması vb. gibi nedenlerle) yasaklanmasıyla birlikte kentliler tercihlerini yasağın olmadığı açık yeşil alanlara yönlendirmiştir.

İnsanların ihtiyacına cevap verecek rekreasyon alanlarının kapasitelerinin üzerinde kullanılması bu alanlara geri dönülemez bir zarar vermektedir. Bu nedenle rekreasyon açısından önem taşıyan alanların sürdürülebilir bir yaklaşımla korunarak insanların hizmetine sunulması önem arz etmektedir (Sandal ve Karademir, 2013). Doğal ve kültürel değerlerin sürdürülebilirliği, nitelikli yürütülen ilgili süreçler ile mümkündür. Ülke vatandaşlarının yaşam standartlarını yükseltmek amacıyla doğal kaynakları kullanma yönelimleri, yasal sınırlayıcılar, bilimsel bulgular ve bireysel farkındalıklar doğrultusunda sürdürülebilir olacaktır (Yalçınkaya, 2021).

Tüm bunlardan yola çıkılarak bu araştırmada, halkın Beykoz ilçesi sahilinde uygulanan mangal yasağına ilişkin görüş ve düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Beykoz İstanbul'un 39 ilçesinden biridir. Batıdan İstanbul Boğazı, doğudan Şile ilçesi, kuzeyden Karadeniz ve güneyden de Çekmeköy, Üsküdar ve Ümraniye ilçeleri ile çevrelenmiştir. Beykoz ilçesinin nüfusu 2022 yılına göre 247.875'tir. Beykoz Belediyesi'nin yayınladığı Faaliyet Raporu'na (2022) göre 2022 yılı itibarıyla Beykoz'da kişi başına düşen yeşil alan miktarı 25,33 m²'dir.

İlgili literatür incelendiğinde rekreasyon alanlarının ve faaliyetlerinin farklı açılardan ele alındığı çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu araştırmalardan bazılarının, peyzajın doğal verilerinin değerlendirilmesi ve bu verilerin rekreasyon ihtiyacına uygunluğunun kavranması (Aslanboğa, 1976), Isparta ilindeki bazı rekreasyon alanlarının mevcut potansiyellerinin belirlenmesi (Akten, 2003), sportif açıdan rekreasyon etkinliklerinin değerlendirmesi (Ramazanoğlu, Altungül ve Özer, 2004), rekreasyon alanlarının görsel peyzaj kalitesi yönünden değerlendirilmesi, Erzurum örneği (Özhancı ve Yılmaz, 2011),

İstanbul'daki konaklama işletmelerinin rekreasyon faaliyetlerinin değerlendirilmesi (Albayrak, 2012), Hamsilos Tabiat Parkı'nın rekreasyon potansiyelini belirlemeye yönelik bir araştırma (Altunöz, 2014), rekreasyon açısından ormanlar ve çevre (Akyüz, Kul ve Yaşartürk, 2014), spor ve rekreasyon alanlarının tasarımında ve kullanımında çevresel sürdürülebilirlik (Balcı ve Koçak, 2014), yerel yönetimlerde rekreasyon uygulamaları, Konya örneği (Koçyiğit ve Yıldız, 2014), Kahramanmaraş ilindeki günübirlik rekreasyon alanlarının potansiyelinin belirlenmesi ve kullanımı ile ilgili sorunlar (Sandal ve Kandemir, 2013), kentsel ve kırsal rekreasyon alanlarına yönelik kullanıcı tercihlerinin belirlenmesi, Artvin kenti örneği (Karaşah, 2017), boş zaman, rekreasyon ve turizm kavramları arasındaki ilişkinin karşılaştırmalı bir analizi (Öztürk, 2018), İstanbul'un kıyılarındaki yerel problemler Maltepe-Kartal sahili (Kırbaş Akyürek, 2019), rekreasyonel olanaklara yönelik beklentilerin sağlıklı kentler yönüyle irdelenmesi, Aydın kenti örneği (Deniz, Kılıçarslan ve Koşan, 2019), Belgrad ormanının sürdürülebilirliği, potansiyel, fiyat ve hizmet politikası hakkında ziyaretçi görüşleri (Şenol, 2022), yavaş turizm ve rekreasyon (Bilgen, Yıldız ve Güngörmüş, 2023) şeklinde olduğu tespit edilmiştir.

Literatürdeki çalışmalar değerlendirildiğinde, rekreasyon alanlarının ve faaliyetlerinin farklı açılardan incelendiği pek çok çalışma bulunmaktadır. Bu araştırmanın, açık rekreasyon alanlarındaki sorunların ele alınması noktasında ilgili literatüre katkı sağlayacağı ve bundan sonra yapılacak olan çalışmalara fikir sunması açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada halkın Beykoz ilçesi sahilinde uygulanan mangal yasağına ilişkin görüş ve düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu kapsamda şu sorulara yanıt aranmıştır:

- Beykoz İlçesi'ndeki halkın ilçedeki sahili hangi özelliklerinden ötürü tercih ettiklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
- Beykoz İlçesi halkının sahilde mangalın yasaklanmasına ilişkin görüşleri nelerdir?
- Beykoz İlçesi halkının mangal yakılmasının yarattığı çevresel kirliliğe ilişkin görüşleri nelerdir?
- Beykoz İlçesi halkı mangal yasağı sonrasında hangi alanları tercih etmektedir?
- Beykoz İlçesi halkının konuya ilişkin görüş ve önerileri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışmada, halkın Beykoz ilçesi sahilinde uygulanan mangal yasağına ilişkin görüş ve düşünceleri belirlenmeye çalışıldığı için nitel metodoloji kapsamında durum çalışması deseni tercih edilmiştir.

Çalışma Alanı

Beykoz İstanbul'un 39 ilçesinden biridir. Batıdan İstanbul Boğazı, doğudan Şile ilçesi, kuzeyden Karadeniz ve güneyden de Çekmeköy, Üsküdar ve Ümraniye ilçeleri ile çevrelenmiştir (Şahin, 2013). TÜİK 2021 yılı verilerine göre ilçenin nüfusu 462 bin 452'dir.

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada, halkın Beykoz ilçesi sahilinde uygulanan mangal yasağına ilişkin görüş ve düşüncelerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma doğrultusunda oluşturulan görüşme formu uzman görüşüne sunulmuş son hali verilmiştir. Görüşme formu 5 sorudan oluşmaktadır. Bu sorular halkın Beykoz ilçesi sahilini en çok hangi özelliklerinden dolayı tercih ettiğine, sahilde mangalın yasaklanması hakkındaki düşüncelerine, sahilde mangal yakılmasının yarattığı çevresel kirliliklere, yasak sonrası mangal aktivitesi için hangi alanları tercih ettiklerine ve konu ile ilgili görüşlerine ilişkin hazırlanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, hazırlanan görüşme formları aracılığıyla Beykoz ilçesinde yaşayan halktan 35'i kadın ve 23'ü erkek olmak üzere 58 kişiden toplanmıştır. Katılımcılar gönüllülük esasına dayanarak belirlenmiş olup, ilk olarak katılımcılara araştırmanın amacı ve kapsamı hakkında bilgi verilmiştir. Araştırma doğrultusunda hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formları katılımcılara bire bir uygulanarak konu ile ilgili görüşleri elde edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca katılımcılarla yapılan sohbetler, katılımcıların konuya dair düşüncelerinin derinlemesine incelenmesine katkı sağlamıştır. Araştırma verileri 03 Mart-10 Nisan 2023 tarihleri arasında toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler, nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi tekniğiyle analiz edilmiştir. Katılımcıların görüşleri kodlar (E2 [Erkek], K3 [Kadın]) ile aktarılmıştır. Kodlar bir tema etrafında sınıflandırılarak tema ve kavramlar tablolar ile sunulmuştur. Gerekli görülen kısımlarda katılımcı görüşleri doğrudan verilmiştir.

Bulgular ve Yorumlar

Halkın sahilde uygulanan mangal yasağına ilişkin görüş ve düşüncelerinin incelendiği bu araştırmada, görüşme formunda yer alan sorulara katılımcıların verdiği cevaplar tablolar ile sunulmuş ve açıklanmıştır.

Halkın Beykoz İlçesi Sahilini Tercih Etme Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan halkın "*Beykoz ilçesi sahilini tercih etme nedenlerine ilişkin görüşleri*", bu görüşlerin ifade sıklıkları ve örnek ifadeler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Beykoz İlçesi Sahilini Tercih Etme Nedenlerine İlişkin Görüşler

Katılımcı Görüşleri	f	Örnek İfadeler
Manzara	25	<ul style="list-style-type: none">“Sahil boyu deniz manzarası eşliğinde vakit geçirmek” (E4)“Doğanın ve boğazın güzelliği” (K5)
Temiz hava	12	<ul style="list-style-type: none">“Havası çok temiz” (E7)“Havası kaliteli, her yer yeşil ve bol oksijenli” (K17)
Yürüyüş	10	<ul style="list-style-type: none">“Ailecek yürüyüş yapıyoruz” (K2)“Yürüyüş için tercih ediyorum. Yolları temiz, hoş ve keyifli” (K16)
Sakinlik	7	<ul style="list-style-type: none">“Metropolden uzak, sakin ve bakir olduğu için” (K12)“Sessiz ve sakin” (E17)
Dinlenme	6	<ul style="list-style-type: none">“Kafamı dinlemek için tercih ediyorum” (E11)“Manzara eşliğinde keyif alarak yorgunluğumu atıyorum” (K9)

Tablo 1 incelendiğinde, Beykoz ilçesi sahilini tercih etme nedenlerine ilişkin görüşlerini katılımcıların 25’i manzara, 12’si temiz hava, 10’u yürüyüş, 7’si sakinlik ve 6’sı dinlenme şeklinde ifade etmişlerdir. Bu ifadeler, katılımcıların genellikle Beykoz ilçesi sahilini boş zaman aktiviteleri ve doğal çekicilik unsurlarından dolayı tercih ettiklerini göstermektedir şeklinde yorumlanabilir.

Halkın Beykoz İlçesi Sahilinde Uygulanan Mangal Yasağına İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan halkın “Beykoz ilçesi sahilinde uygulanan mangal yasağına ilişkin görüşleri”, bu görüşlerin ifade sıklıkları ve örnek ifadeler Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Beykoz İlçesi Sahilinde Uygulanan Mangal Yasağına İlişkin Görüşler

Katılımcı Görüşleri	f	Örnek İfadeler
Yasaktan memnunuz	32	<ul style="list-style-type: none">“Çevre kirliliğinden dolayı doğru buluyorum, karardan memnun kaldık” (K3)“Sahilde mangal yakılması görüntü ve yürüyüş yapan insanlar açısından olumsuzluk yaratıyor, şimdilik memnunuz” (E10)
Yasak kaldırılmalı	20	<ul style="list-style-type: none">“Yaşama müdahale olarak görüyorum, yasak kaldırılmalı” (K33)

		<ul style="list-style-type: none">• "Toplumu kısıtlamak ve yönlendirmek doğru bir karar değildir, yasaklanmaması gerekiyor, özgürlüğün kısıtlanmasıdır" (K19)
Yerine göre yasaklanmalı	6	<ul style="list-style-type: none">• "Bazı yerler için uygun bir karar, her yerde yasak olmamalı, halkın tepkisini alıyor" (E18)• "Mangal alanları ayrıca oluşturulabilir" (E22)

Tablo 2 incelendiğinde, Beykoz ilçesi sahilinde uygulanan mangal yasağına ilişkin görüşlerini katılımcıların 32'si yasaktan memnunuz, 20'si yasak kaldırılmalı ve 6'sı yerine göre yasaklanmalı şeklinde ifade etmişlerdir. Bu ifadeler, katılımcıların çoğunluğunun uygulamadan memnun olduklarını göstermektedir.

Halkın Mangallı Piknik Aktivitesinin Beykoz İlçesi Sahilinde Yarattığı Çevresel Kirliliklere İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan halkın "mangallı piknik aktivitesinin Beykoz ilçesi sahilinde yarattığı çevresel kirliliklere ilişkin görüşleri", bu görüşlerin ifade sıklıkları ve örnek ifadeler Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Mangallı Piknik Aktivitesinin Beykoz İlçesi Sahilinde Yarattığı Çevresel Kirliliklere İlişkin Görüşler

Katılımcı Görüşleri	f	Örnek İfadeler
Duman ve koku	24	<ul style="list-style-type: none">• "Mangal dumanı ve kokusundan duramıyoruz" (E1)• "Mangal kömürünün kokusu havayı kirletiyor" (K5)
Çöp	22	<ul style="list-style-type: none">• "Çöpler bilinçli veya bilinçsizce denize atılıyor" (K3)• "Her yer çöp içinde kalıyor, insanlar bilinçli değil" (E6)
Deniz kirliliği	10	<ul style="list-style-type: none">• "Denizin doğallığı bozuldu, boğazda artık yüzülmüyor nedenlerinden biri bilinçsizce yapılan piknikler sonucu toplanmayan çöplerin denize karışması" (K35)• "Gıda ambalajlarının denize karışması" (K12)
Görüntü kirliliği	6	<ul style="list-style-type: none">• "Bu manzaraya yakışmayan görüntüler ortaya çıkıyor, rahatsız edici" (K13)• "Yürüyüş yaparken ortaya çıkan manzaralar insanı spordan soğutuyor" (E14)

Tablo 3 incelendiğinde, mangallı piknik aktivitesinin Beykoz ilçesi sahilinde yarattığı çevresel kirliliklere ilişkin görüşlerini katılımcıların 24'ü duman ve koku, 22'si çöp, 10'u deniz kirliliği ve 6'sı görüntü kirliliği şeklinde ifade etmişlerdir. Bu ifadeler, sahilde mangal yakılmasının çevresel birçok zarara neden olduğunun ve katılımcıların bu durumdan rahatsız olduklarının göstergesi olarak yorumlanabilir.

Sahilde Uygulanan Yasak Sonrası Halkın Mangallı Piknik Aktivitesi İçin Tercih Ettikleri Alanlara İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan halkın "sahilde uygulanan yasak sonrası mangallı piknik aktivitesi için tercih ettikleri alanlara ilişkin görüşleri", bu görüşlerin ifade sıklıkları ve örnek ifadeler Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Sahilde Uygulanan Yasak Sonrası Mangallı Piknik Aktivitesi İçin Tercih Edilen Alanlara İlişkin Görüşler

Katılımcı Görüşleri	f	Örnek İfadeler
Mesire alanı	40	<ul style="list-style-type: none">“Mesire alanlarına gidiyoruz ama çok pahalı her yer o da artık pek mümkün olmayacak gibi” (E1)“Mangalın yasak olmadığı mesire alanlarını tercih ediyoruz” (E7)
Ev	18	<ul style="list-style-type: none">“Mecbur evde yapmak zorundayız her yer de yasak ve cezası var” (E21)“Mesire alanlarına gidemiyoruz pahalı olduğu için evde yapıyoruz” (K15)

Tablo 4 incelendiğinde, sahilde uygulanan yasak sonrası mangallı piknik aktivitesi için tercih edilen alanlara ilişkin görüşlerini katılımcıların 40'ı mesire alanı ve 18'i ev şeklinde ifade etmişlerdir. Bu ifadeler, mangallı piknik aktivitesi için yeşil doğal alanların tercih edildiğini göstermektedir.

Beykoz İlçesi Sahilinde Uygulanan Mangal Yasağına İlişkin Görüş ve Öneriler

Araştırmaya katılan halkın "Beykoz ilçesi sahilinde uygulanan mangal yasağına ilişkin görüş ve önerileri", bu görüşlerin ifade sıklıkları ve örnek ifadeler Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Mangal Yasağına İlişkin Görüş ve Öneriler

Katılımcı Görüşleri	f	Örnek İfadeler
Yasak kaldırılmalı	18	<ul style="list-style-type: none">“Gereksiz bir uygulama acilen kaldırılmalı” (K6)“Uygulamayı doğru bulmuyorum, her yeri kısıtladılar, serbest bıraksınlar artık bizi” (E7)
Yasak devam etsin	12	<ul style="list-style-type: none">“Bu şekilde memnunuz, temiz hava, temiz deniz diğer türlü rahatsızlık veriyor” (E10)“Geç kalınmış bir karardı teşekkür ediyoruz” (K21)

İnsanlar bilinçlenmeli	12	<ul style="list-style-type: none">• “Bilinçli şekilde yapıldığı sürece sorun yaratacağını düşünmüyorum” (K28)• “İnsanlar bilinçlenmediği sürece bu sorunlar çözülmez” (K7)
Güvenlik önlemleri alınmalı	9	<ul style="list-style-type: none">• “Sahillerde gerekli güvenlik önlemleri alınarak yapılmasından yanayım” (E11)• “Sorun kirlilikse temizlik görevlileri istihdam edilebilir, gerekli önlemler alınarak serbest bırakılabilir” (K12)
Ceza yaptırımı olmalı	7	<ul style="list-style-type: none">• “Halen mangal yakan insanlar var bu kişilere ceza verilmeli” (K16)• “Herkes yasağa uymuyor gerekli kontroller yapılmalı” (K9)

Tablo 5 incelendiğinde, Beykoz ilçesi sahilinde uygulanan mangal yasağına ilişkin görüş ve önerilerini katılımcıların 18’i yasak kaldırılmalı, 12’si yasak devam etsin, 12’si insanlar bilinçlenmeli, 9’u güvenlik önlemleri alınmalı ve 7’si ceza yaptırımı olmalı şeklinde ifade etmişlerdir. Bu ifadeler, katılımcıların bir kısmının uygulanan mangal yasağını yerinde bulurken bir kısmının ise gereksiz bulduklarını ve ortaya çıkan sorunların insanların bilinçsiz davranışlarının sonucu olduğunu düşündüklerini göstermektedir.

Sonuç ve Öneriler

Rekreasyon alanları yoğun kentleşmeye bağlı olarak gün geçtikçe sınırlandırılmaktadır. Bu durum rekreasyon alanlarının öneminin artmasına neden olmaktadır. Özellikle açık rekreasyon alanlarına erişimin kısıtlanması kentliler açısından olumsuz karşılanmaktadır. Kapalı mekanlardan sıyrılıp açık hava etkinliklerinde bulunmak isteyen kentli insanlar genellikle doğal yeşil alanlara veya coğrafi açıdan mümkünse kıyı alanlarına yöneldikleri görülmektedir. Denize komşu illerde insanlar kıyıları yürüyüş, dinlenme, bisiklet sürme, piknik, su sporları vb. gibi nedenlerle tercih edebilmektedir. Bu anlamda kıyılar rekreasyonel faaliyetler açısından uygun ortam oluşturmaktadır.

Bu çalışmada, halkın Beykoz ilçesi sahilinde uygulanan mangal yasağına ilişkin görüş ve düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

Araştırmaya katılan halkın Beykoz ilçesi sahilini tercih etme nedenlerinin manzara, temiz hava, yürüyüş, sakinlik ve dinlenme olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Konuyla ilgili benzer çalışmalar incelendiğinde, Korkut, Gültekin ve Özdede’nin (2021) araştırma sonuçlarında, katılımcıların kıyı bandını çoğunlukla dinlenmek, manzara izlemek ve yürüyüş yapmak amaçlarıyla tercih ettikleri vurgulanmaktadır. Benzer şekilde Şenol’un (2022) araştırma bulgularında, katılımcıların ağırlıklı olarak aile/arkadaşlarla vakit geçirmek, rahatlatma, gezme, aktivite, şehirden kaçış gibi cevaplar verdikleri görülmektedir. Yapılan araştırmalarda da görüldüğü gibi kıyılar insanların rekreasyon amaçlı tercih ettikleri alanlardan birini oluşturmaktadır.

Araştırma katılımcılarının çoğunluğunun sahilde uygulanan mangal yasağından memnun oldukları görülmüştür. Bu durumdan memnun olan katılımcılarla yapılan sohbetlerde katılımcıların mangallı piknik aktivitesinin yasaklanmasının çevre kirliliğinin azalttığını belirttikleri ve sahilde sportif faaliyetlerde bulunan insanlar açısından olumlu durum oluşturduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan halkın çoğunluğunun mangallı piknik aktivitesinin Beykoz ilçesi sahilinde duman ve koku, çöp, deniz kirliliği ve görüntü kirliliği yarattığını ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Konuyla ilgili benzer çalışmalar incelendiğinde, Kırbaş Akyürek'in (2019) Maltepe-Kartal sahiline yönelik gerçekleştirdiği araştırma bulguları mangal yakımı ile ortaya çıkan duman bölgede karbonmonoksit (CO) oranını artırarak hava kirliliğine sebep olduğunu, yaşlılar, çocuklar ve solunum yolları rahatsızlığına sahip bireyler başta olmak üzere sağlık adına ciddi boyutlara ulaşan bir tehdit oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Gültekin, kaya ve Uzun'un (2018) araştırma bulgularında alanın sürdürülebilirliğinin sağlanması açısından alana kullanım sınırlamasının getirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Akten ve Gül'ün (2014) yaptıkları çalışmada, her bir etkinliğin alanda bitkilere, yaban hayatına, görsel kaliteye, su, toprak ve hava kaynaklarına etki ettiği ve hatta gürültü kirliliğine de yol açtığı belirtilmektedir. Karagözoğlu'nun (2020) çalışmasında ise en çok rahatsızlık duyulan çevre sorununun çevreye atılan çöpler veya atıklar olduğu vurgulanmaktadır. Genel olarak bakıldığında mangallı piknik aktivitesinin doğal hayatı olumsuz anlamda etkilediği görülmektedir.

Araştırma katılımcılarının sahilde uygulanan yasak sonrası mangallı piknik aktivitesi için çoğunlukla mesire alanlarını tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Şahin ve Önder (2021) araştırma bulguları, katılımcıların mesire alanını çoğunlukla yeterli yeşil alan ve çeşitli aktivite bulunması sebebiyle tercih ettiklerini, genellikle de rahatlamak ve eğlenmek için alanı ziyaret ettiklerini göstermektedir. Akten ve Gül'ün (2014) çalışmasında, ülkemizde doğal alanda veya mesire alanlarında yapılacak piknik alanlarının, genel olarak yoğun kullanım için hektara optimal 150 ile 250 kişiye (30-50 piknik ünitesi) hizmet edecek şekilde kurgulanması gerektiği vurgulanmaktadır.

Araştırmaya katılan halkın çoğunluğunun yasaktan memnun oldukları ve mangal yasağının devam etmesini istedikleri, insanların çevreyi temiz tutmaları için bilinçlenmeleri gerektiğini, gerekli güvenlik önlemleri alınmasını ve yasağa uymayanlara ceza yaptırımını gerektiğini önerdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma katılımcılarının bir kısmının ise sahilde uygulanan mangal yasağının kaldırılmasını istedikleri görülmüştür. Gültekin, Kaya ve Uzun'un (2018) yaptıkları çalışmada, piknik aktivitesi için uygun yer seçimlerinin yapılmasının ardından, kullanıcı sayısı ve kullanıcı profili saptanarak, alanların ekolojik taşıma kapasiteleri göz ardı edilmeden kaynak değerinin korunarak tasarlanması gerektiği vurgulanmaktadır. Karagözoğlu'nun (2020) çalışmasında, çevre sorunların en önemli sebeplerinin eğitim eksikliği, bilinçsizlik ve çevreye yönelik duyarsızlık olduğu belirtilmektedir. Yapılan benzer çalışmalarda da görüldüğü gibi alanların kontrollü kullanımı ve insanların bilinçlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Mevcut araştırmaya katılan yerel halkın görüşlerine dayalı olarak ortaya çıkan sonuçlar değerlendirildiğinde, çevreye uygun rekreasyonel taleplerin belirlenmesi ve sürdürülebilirliğin sağlanması açısından alanda uygun rekreasyonel olanakların artırılması yönünde çalışmalar yapılabilir. Yapılan gözlemler sonucu çalışma alanında kimi zaman kurallara uyulmadığı görülmüştür. Bu doğrultuda tedbirler alınabilir veya yaptırımlar uygulanabilir.

Kaynakça

- Akten, M. (2003). Isparta İlindeki Bazı Rekreasyon Alanlarının Mevcut Potansiyellerinin Belirlenmesi. *Turkish Journal of Forestry*, 4(2), 115-132.
- Akten, S. ve Gül, A. (2014). Korunan Doğal Alanlarda Ziyaretçilerin Olası Etki Düzeyleri Önlem ve Standartların Belirlenmesi (Gölcük Tabiat Parkı örneği). *Turkish Journal of Forestry*, 15(2), 130-139.
- Akyüz, H., Kul, M. ve Yaşartürk, F. (2014). Rekreasyon Açısından Ormanlar ve Çevre. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(1), 881-890.
- Albayrak, A. (2012). İstanbul'daki Konaklama İşletmelerinin Rekreasyon Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi. *Academic Journal of Information Technology*, 3(8), 43-58.
- Altunöz, Ö. (2014). Hamsilos Tabiat Parkı'nın Rekreasyon Potansiyelini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 1(1), 20-38.
- Aslanboğa, İ. (1976). Peyzajın Doğal Verilerinin Değerlendirilmesi ve Bu Verilerin Rekreasyon İhtiyacına Uygunluğunun Kavranması. *Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University*, 26(2), 129-141.
- Balcı, V. ve Koçak, F. (2014). Spor ve Rekreasyon Alanlarının Tasarımında ve Kullanımında Çevresel Sürdürülebilirlik. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 46-58.
- Beykoz Belediyesi Faaliyet Raporu (2022). http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/02iG0+beykoz_22_fr.pdf (Erişim Tarihi: 17.09.2023).
- Bilgen, D., Yıldız, Y. ve Güngörmüş, H. A. (2023). Yavaş Turizm ve Rekreasyon. *Herkes için Spor ve Rekreasyon Dergisi*, 5(1), 27-34.
- Deniz, B., Kılıçarslan, Ç. ve Koşan, F. (2019). Rekreasyonel olanaklara Yönelik Beklentilerin Sağlıklı Kentler Yönüyle İrdelenmesi, Aydın Kenti Örneği. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(2), 79-89.
- Erkmen, B. (2015). Kentsel Kıyı Alanlarının Yeniden Canlandırılması: İstanbul Limanı'na İlişkin Bir Öneri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gültekin, P., Kaya, S. ve Uzun, S. (2018). Kamp ve Piknik Alanları Yer Seçiminde Doğal Peyzaj Elemanlarının CBS Kullanılarak Değerlendirilmesi: Düzce Topuk Yaylası ve Göleti Çevresi Örneği. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(1), 162-175.
- Karagözoğlu, N. (2020). Çevre Sorunları, Nedenleri ve Çözüm Önerileri: Yozgat Örneği. *International Journal of Geography and Geography Education*, 42, 356-373.
- Karavaş B (2017). Kentsel ve Kırsal Rekreasyon Alanlarına Yönelik Kullanıcı Tercihlerinin Belirlenmesi 'Artvin Kenti Örneği'. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 19(1), 58-69.
- Kırbaş Akyürek, B. (2019). İstanbul'un kıyılarındaki yerel problemler: Maltepe-Kartal sahili. *Megaron*, 14(2), 308-318.

- Koçyiğit, M. ve Yıldız, M. (2014). Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Uygulamaları: Konya Örneği. *International Journal of Science Culture and Sport*, 2, 211-223.
- Korkut, C., Gültekin, P. ve Özdede, S. (2021). İstanbul Maltepe-Kartal Kıyı Şeridi Örneğinde Rekreasyonel Kullanıcı Memnuniyetinin Belirlenmesi ve Rekreasyon Olanaklarının Değerlendirilmesi. *Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Ormancılık Dergisi*, 17(2), 330-350.
- Özhancı, E. ve Yılmaz, H. (2011). Rekreasyon Alanlarının Görsel Peyzaj Kalitesi Yönünden Değerlendirilmesi; Erzurum Örneği. *Journal of the Institute of Science and Technology*, 1(2), 67-76.
- Öztürk, Y. (2021). Boş Zaman, Rekreasyon ve Turizm Kavramları Arasındaki İlişkinin Karşılaştırmalı Bir Analizi. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 1(2), 31-42.
- Ramazanoğlu, F., Altungül, O. ve Özer, A. (2004). Sportif Açıdan Rekreasyon Etkinliklerinin Değerlendirmesi. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 199-202.
- Sandal, E. ve Karademir, N. (2013). Kahramanmaraş İlindeki Günöbirlik Rekreasyon Alanlarının Potansiyelinin Belirlenmesi ve Kullanımı ile İlgili Sorunlar. *Türk Coğrafya Dergisi*, 60, 25-36.
- Şahin, C. ve Önder, G. (2021). Antalya Kepez Kent Ormanı Örneğinde Mesire Alanlarının Rekreasyon Amaçlı Kullanımı. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 210-222.
- Şahin, V. (2013). Nüfus Coğrafyası Açısından Bir Değerlendirme: Beykoz'da Nüfus Artışının Seyri ve Mekânsal Dağılışı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 28, 319-330.
- Şenol, C. (2022). Belgrad Ormanının Sürdürülebilirliği: Potansiyel, Fiyat ve Hizmet Politikası Hakkında Ziyaretçi Görüşleri. *Mavi Atlas*, 10(2), 546-563.
- Yalçınkaya, N. M. (2021). Türkiye'de Kıyı Alanlarında Yaşanan Sorunlar Çerçevesinde Hukuki Süreçlerin İncelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(41), 924-950.
- Yılmaz Atabek, S. (2009). İstanbul Kıyılarında Mekansal Dönüşüm: Güncel Projelerden Örnekler, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, T., Olgun, R. ve Gül, S. (2020). Antalya/Konyaaltı Sahilinin Kullanıcı Memnuniyeti Açısından Değerlendirilmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 6, 245-257.